

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ^๑

บรรยายโดย นางสุธิษา จารุเมธาวิทย์^๒

ผู้อำนวยการกองพัสดุภาครัฐ

กองพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่น ซึ่งพัสดุนั้นหมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการอื่น การอื่นที่นอกเหนือข้างต้นมิใช่กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง อาทิ การจัดทำประกันอุบัติเหตุให้กับกลุ่มนักศึกษาถือว่าเป็นการประกันภัยประเภทประกันวินาศภัยตามกฎหมายที่ต้องดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือการดำเนินการให้บริษัทจัดหาผู้เช่าเป็นผู้ดำเนินการจัดหาผู้เช่าอาคาร โดยการจ่ายค่าตอบแทนการขายให้กับบริษัทผู้รับจัดหาผู้เช่าเป็นการจัดหาผลประโยชน์ในทรัพย์สินของหน่วยงานในลักษณะของตัวแทนหรือนายหน้า สำหรับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างจะขอสรุปหลักการสำคัญ ๆ และกรณีศึกษา ในบางประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. ผู้มีอำนาจในการอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างพัสดุ

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ มาตรา ๑๕ ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างพัสดุโดยวิธีใดตามพระราชบัญญัตินี้จะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดและภายในวงเงินเท่าใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘๔ ข้อ ๘๕ และข้อ ๘๖ กำหนด ดังนี้

๑.๑ การสั่งซื้อหรือสั่งจ้างโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปครั้งหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้น เกิน ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ การสั่งซื้อหรือสั่งจ้างโดยวิธีคัดเลือกครั้งหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้น เกิน ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๓ การสั่งซื้อหรือสั่งจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงครั้งหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้น เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

แนวกรณีศึกษา

ในกรณีที่การเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างกรณีมีหลายรายการ จะต้องดำเนินการอย่างไรนั้น ในการพิจารณาว่าผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อสั่งจ้างจะอยู่ในอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งใดให้พิจารณาจากวงเงินของผลการจัดซื้อจัดจ้างเป็นเกณฑ์ กรณีการจัดซื้อจัดจ้างรายการระบบสารสนเทศ วงเงินงบประมาณ ๒๒,๔๑๒,๐๐๐ บาท และรายการอุโมงค์น้ำ วงเงินงบประมาณจำนวน ๒๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานย่อมต้องพิจารณาจากผลการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละรายการ

^๑ โครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง แนวปฏิบัติที่มีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จัดโดย สมาคมนักบริหารพัสดุแห่งประเทศไทย ในวันที่ 23 - 24 ธันวาคม 2565

^๒ สรุปและเรียบเรียงเนื้อหาโดย นายณรงค์ศักดิ์ จงคุณกลาง ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้างานนิติการ สังกัด กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

๒. การแบ่งซื้อแบ่งจ้าง

ระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๐ กำหนดว่า การแบ่งซื้อหรือแบ่งจ้างโดยลงเงินที่จะซื้อหรือจ้างในครั้งเดียวกันเพื่อให้วิธีการซื้อ หรือจ้างหรืออำนาจในการสั่งซื้อสั่งจ้างเปลี่ยนแปลงไป จะกระทำมิได้ กรณีใดจะเป็นการแบ่งซื้อหรือแบ่งจ้างให้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการซื้อหรือจ้างครั้งนั้น และความคุ้มค่าของทางราชการเป็นสำคัญ จากหลักการดังกล่าว การจะพิจารณาว่าเป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้างหรือไม่จะต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังนี้ คือ มีการแบ่งวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างในครั้งเดียวกันออกเป็นส่วน ๆ โดยไม่มีเหตุผลความจำเป็น ทำให้วิธีการซื้อจ้างเปลี่ยนแปลงไป อำนาจในการซื้อหรือจ้างเปลี่ยนแปลงไป โดยจะต้องพิจารณาในขณะที่เริ่มดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้าง มิใช่พิจารณาจากผลของการดำเนินการ และคำว่า “ในครั้งเดียวกัน” มุ่งหมายถึงการจัดหาพัสดุควรจะจัดซื้อหรือจัดจ้างครั้งเดียว ดังนั้น กรณีการได้รับอนุมัติจัดสรรเงินงบประมาณในครั้งเดียวกัน หากไม่มีเหตุผลประการใดที่ทำให้หน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินการในครั้งเดียวกันได้แล้ว หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดซื้อหรือจัดจ้างในครั้งเดียว หากหน่วยงานของรัฐได้แยกการดำเนินการจนมีผลทำให้วิธีการซื้อหรือจ้างเปลี่ยนแปลงไป หรือเพื่อให้อำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้างเปลี่ยนแปลงไป กรณีจะเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ

แนวการวินิจฉัย

หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน ๑๔,๐๗๐,๐๐๐ บาท ซึ่งประกอบไปด้วย ๒ กิจกรรม คือ การซื้อครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (งานซื้อ) เป็นเงินทั้งหมด ๘,๑๘๐,๐๐๐ บาท และงานจ้างปรับปรุงห้องปฏิบัติการ (งานจ้าง) เป็นเงินจำนวน ๕,๘๙๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานของรัฐจึงขอหารือว่า จากวงเงินดังกล่าว หน่วยงานจะจัดหาแยกเป็น ๒ รายการ ภายใต้งบลงทุนประเภทครุภัณฑ์ จำนวน ๘,๑๘๐,๐๐๐ บาท และภายใต้วงเงินงบลงทุนจัดหาประเภทที่ดินสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๕,๘๙๐,๐๐๐ บาท ได้หรือไม่ และจะเข้าข่ายเป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้างตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ หรือไม่ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า หน่วยงานของรัฐได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน ๑๔,๐๗๐,๐๐๐ บาท ซึ่งประกอบไปด้วย ๒ กิจกรรม คือ การซื้อครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (งานซื้อ) เป็นเงินทั้งหมด ๘,๑๘๐,๐๐๐ บาท และงานจ้างปรับปรุงห้องปฏิบัติการ (งานจ้าง) เป็นเงินจำนวน ๕,๘๙๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นการจัดซื้อและจัดจ้างภายใต้งบลงทุนประเภทที่ดินและสิ่งก่อสร้าง จึงเป็นการจัดซื้อจัดจ้างต่างประเภทกัน กรณีนี้จึงไม่เป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้างตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๐ และสามารถแยกจัดหาเป็นสองประเภทตามความประสงค์ดังกล่าวได้

๓. การแต่งตั้งคณะกรรมการซื้อหรือจ้าง

ระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๕ กำหนดว่า ในการดำเนินการซื้อหรือจ้างแต่ละครั้ง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการซื้อหรือจ้างขึ้น เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้ พร้อมกับกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี คือ

- (๑) คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์
- (๒) คณะกรรมการพิจารณาผลการสอบราคา
- (๓) คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือก
- (๔) คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง
- (๕) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

การรายงานผลของคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการซื้อหรือจ้างแต่ละคณะรายงานผลการพิจารณาต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้ามีเหตุที่ทำให้การรายงานล่าช้า ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณา ขยายเวลาให้ตามความจำเป็น

สำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น ระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๖ กำหนดให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอย่างน้อย ๒ คน ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานของรัฐ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยให้คำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นสำคัญ ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐจะแต่งตั้งบุคคลอื่นร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้ แต่จำนวนกรรมการที่เป็นบุคคลอื่นนั้นจะต้องไม่มากกว่าจำนวนกรรมการที่แต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

ในการนี้ ห้ามมิให้แต่งตั้งผู้เป็นกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ กรรมการพิจารณาผลการสอบราคา กรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือก เป็น กรรมการตรวจรับพัสดุ และควรแต่งตั้งผู้ชำนาญการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับงานซื้อหรือจ้างนั้น ๆ เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย ส่วนกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง กรรมการจ้างที่ปรึกษา กรรมการจ้างออกแบบหรือควบคุมงาน ไม่มีข้อห้ามเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ แต่อย่างใด

แนวการวินิจฉัย

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการซื้อหรือจ้างมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า หน่วยงานสามารถแต่งตั้งพนักงานและลูกจ้างในกองทุนฯ เป็นคณะกรรมการซื้อหรือจ้าง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำขอบเขตของงาน หรือคณะกรรมการอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารพัสดุภาครัฐได้หรือไม่ โดยหากพนักงานและลูกจ้างของกองทุนฯ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามสัญญาจ้างที่มีลักษณะการทำสัญญาจ้างระยะยาว และมีการประเมินผลเพื่อต่อสัญญาจ้างได้ ซึ่งมีระยะเวลาการจ้างตามสัญญาคราวละไม่เกิน ๔ ปี เทียบได้กับพนักงานราชการ จึงถือว่าเป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น

กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นประธานกรรมการซื้อหรือจ้าง ได้หรือไม่ ซึ่งรองนายก อบต. มิได้เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานของรัฐ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น หาก อบต. ประสงค์จะแต่งตั้งรองนายก อบต. เป็นกรรมการซื้อหรือจ้าง อบต. ย่อมแต่งตั้งกรรมการที่มาจากตำแหน่งข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานของรัฐ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้ครบองค์ประกอบก่อน จึงจะสามารถแต่งตั้งรองนายก อบต. ที่เป็นบุคคลอื่นร่วมได้ ส่วนจะแต่งตั้งผู้ใดเป็นประธานกรรมการซื้อหรือจ้าง ย่อมเป็นดุลพินิจของ อบต. ที่จะพิจารณาตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นสำคัญ

๔. การประชุมคณะกรรมการ

ระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๗ ได้กำหนดหลักการของการประชุมคณะกรรมการ ดังนี้

๔.๑ การประชุมของคณะกรรมการแต่ละคณะ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และให้ประธานกรรมการและกรรมการแต่ละคนมีเสียงหนึ่งในการลงมติ โดยมติของคณะกรรมการให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุให้ถือมติเอกฉันท์ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการออกเสียง เพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด โดยมีข้อสังเกตว่า มติเอกฉันท์ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุนั้น กรณีที่คณะกรรมการมีจำนวน ๕ คน และเข้าร่วมประชุมจำนวน ๕ คน มติเอกฉันท์คือ จำนวน ๕ เสียง แต่หากว่ามีกรรมการคนหนึ่งลาประชุม คงเหลือกรรมการที่มาประชุม จำนวน ๔ คน มติเอกฉันท์คือ จำนวน ๔ เสียง

๔.๒ ประธานกรรมการต้องอยู่ด้วยทุกครั้งในการประชุม หากประธานกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งประธานกรรมการคนใหม่เป็นประธานกรรมการแทน

๔.๓ กรรมการของคณะใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการ ให้ทำบันทึกความเห็นแย้งไว้ด้วย โดยในการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ กรณีมีความเห็นแย้งให้คณะกรรมการฯ จัดทำรายงานความเห็นพร้อมเอกสาร รวมถึงความเห็นแย้งเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาสั่งการ ทั้งนี้ การรายงานผลการพิจารณาสามารถดำเนินการได้ ๒ กรณี ดังนี้

(๑) กรณีที่คณะกรรมการฯ ทุกคนลงนามในรายงานผลการพิจารณา ให้แนบเอกสารการพิจารณาพร้อมบันทึกความเห็นแย้ง

(๒) กรณีที่ประธานกรรมการฯ เป็นผู้ลงนามในรายงานผลการพิจารณาแต่เพียงผู้เดียว ให้แนบเอกสารการพิจารณาพร้อมบันทึกความเห็นแย้ง และรายงานการประชุมที่มีการรับรองรายงานการประชุมแล้วไว้ในรายงานผลการพิจารณาด้วย

๔.๔ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถดำเนินการได้ ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว ๒๗๙ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๕. วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

ระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๘ กำหนดให้การซื้อหรือจ้างสามารถกระทำได้ ๓ วิธี ดังนี้

๕.๑ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไปที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ สามารถกระทำได้ ๓ วิธี ดังนี้

(๑) วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e - market) คือ การซื้อหรือจ้างที่มีรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่ไม่ซับซ้อนหรือเป็นสินค้าหรืองานบริการที่มีมาตรฐาน และได้กำหนดไว้ในระบบข้อมูลสินค้า (e - catalog) โดยให้ดำเนินการในระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e - market) ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด ซึ่งสามารถกระทำได้ ๒ ลักษณะ ดังนี้ (๑) การเสนอราคาโดยใบเสนอราคา คือ การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (๒) การเสนอราคาโดยการประมูลอิเล็กทรอนิกส์ คือ การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีวงเงินเกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e - bidding) คือ การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท และเป็นสินค้าหรืองานบริการที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุไว้ในระบบข้อมูลสินค้า (e - catalog) โดยให้ดำเนินการในระบบประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e - bidding) ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

(๓) วิธีสอบราคา คือ การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้กระทำได้ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีข้อจำกัด ในการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้ไม่สามารถดำเนินการผ่านระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบ ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่ระบุเหตุผลความจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการซื้อหรือจ้างด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในรายงานขอซื้อหรือขอจ้าง

แนวการวินิจฉัย

กรณีที่มีผู้ยื่นข้อเสนอหลายราย แต่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติเพียงรายเดียว หน่วยงานของรัฐจะต้องยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นหรือสามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยปกติให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐยกเลิกการประกวดราคาครั้งนั้น แต่หากคณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่า มีเหตุผลสมควรที่จะดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องยกเลิกการประกวดราคาก็ให้คณะกรรมการฯ ต่อรอราคากับผู้ยื่นข้อเสนอรายนั้นแล้วเสนอความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐต่อไป เมื่อปรากฏว่า ในการประกวดราคาจ้างก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐ จำนวน ๔ โครงการ ด้วยวิธีประกวดราคา

อิเล็กทรอนิกส์ มีผู้ยื่นข้อเสนอเพียงรายเดียว หรือมีผู้ยื่นข้อเสนอหลายรายแต่ผ่านคุณสมบัติเพียงรายเดียว กรณีดังกล่าวหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการตามนัยระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๕๖ ได้

๕.๒ วิธีคัดเลือก ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่าสามราย โดยเมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้ความเห็นชอบรายงานขอซื้อหรือขอจ้างแล้ว ให้คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือกตามระเบียบต่อไป

๕.๓ วิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคารวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อย โดยเมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้ความเห็นชอบรายงานขอซื้อหรือขอจ้างแล้ว ให้คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามระเบียบต่อไป

แนวการวินิจฉัย

หน่วยงานของรัฐสามารถจัดซื้อพัสดุจากร้านค้าออนไลน์หรือตลาดนัดออนไลน์ได้หรือไม่ขึ้น การจัดซื้อจากผู้ให้บริการออนไลน์ เนื่องจากกระบวนการจัดซื้อจากผู้ให้บริการออนไลน์ เช่น Shopee Lazada หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ ยังมีขั้นตอนที่ไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงยังไม่สามารถจัดซื้อพัสดุจากผู้ให้บริการออนไลน์ได้ แต่หากหน่วยงานของรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องจัดซื้อพัสดุจากผู้ให้บริการออนไลน์และไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ในขั้นตอนใดได้ ก็ให้ขออนุมัติ ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ เป็นรายกรณีต่อไป ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องระบุเหตุผลความจำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ด้วย
